

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Komunikat dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 17 sierpnia 2023 r. w sprawie szczegółowych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2023/2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin ósmoklasisty
<i>Przedmiot:</i>	Język polski Matematyka Języki obce nowożytnie
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – styczeń i maj 2024 r. Termin dodatkowy – maj i czerwiec 2024 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	17 sierpnia 2023 r. Aktualizacja 1.: 27 września 2023 r. (W związku z wejściem w życie w dniu 27 września 2023 r. nowelizacji ustawy o systemie oświaty; Dz.U. poz. 2005 . Dodano pkt 25a.)

Na podstawie art. 9a ust. 2 pkt 10 lit. a tiret trzecie ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹ podaję informację o szczegółowych sposobach dostosowania warunków i form przeprowadzania **egzaminu ósmoklasisty** do potrzeb:

- 1) zdających ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie oraz zagrożonych niedostosowaniem społecznym
- 2) uczniów, o których mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe*² (cudzoziemców)
- 3) uczniów – obywateli Ukrainy, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa³ albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa, zwanych dalej „uczniami – obywatelami Ukrainy”.

1. Dostosowanie **form** egzaminu ósmoklasisty polega na przygotowaniu odrębnych arkuszy dostosowanych do potrzeb i możliwości zdających.
2. Dostosowanie **warunków** przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty polega między innymi na:
 - 1) zminimalizowaniu ograniczeń wynikających z niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym ucznia
 - 2) zapewnieniu uczniowi miejsca pracy odpowiedniego do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych
 - 3) wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych
 - 4) odpowiednim przedłużeniu czasu przewidzianego na przeprowadzenie egzaminu ósmoklasisty
 - 5) ustaleniu zasad oceniania rozwiązań zadań wykorzystywanych do przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty, o których mowa w art. 9a ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie oświaty, uwzględniających potrzeby edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia
 - 6) zapewnieniu obecności i pomocy w czasie egzaminu ósmoklasisty nauczyciela wspomagającego ucznia w czytaniu lub pisaniu⁴ lub specjalisty odpowiednio z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym, jeżeli jest to niezbędne do uzyskania właściwego kontaktu z uczniem lub pomocy w obsłudze sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych.
3. Możliwe sposoby dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla poszczególnych grup zdających wskazane są w **Tabelach 1.1–1.19**.

¹ Dz.U. z 2022 r. poz. 2230.

² Dz.U. z 2023 r. poz. 900.

³ Dz.U. z 2023 r. poz. 103, z późn. zm.

⁴ Pomoc nauczyciela wspomagającego może obejmować (a) tylko czytanie, (b) tylko pisanie, (c) czytanie i pisanie – w zależności od potrzeb. W każdym przypadku przebieg egzaminu musi być rejestrowany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk.

4. Uczniowie⁵ uprawnieni do dostosowania:

Lp.	Uczeń:	Dostosowanie		Podstawa (dokument)
		formy	warunków	
1.	posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność	tak	tak	orzeczenie ⁶
2.	posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niedostosowanie społeczne lub zagrożenie niedostosowaniem społecznym	nie	tak	orzeczenie
3.	posiadający orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	nie	tak	orzeczenie
4.	chory lub niesprawny czasowo oraz uczeń z chorobami przewlekłymi	nie	tak	zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza, a w przypadku ucznia z chorobami przewlekłymi – również orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania
5.	posiadający opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, o specyficznych trudnościach w uczeniu się ⁷ : z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią, z dyskalkulią	nie	tak	opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej ⁸
6.	który w roku szkolnym 2023/2024 był objęty pomocą psychologiczno-pedagogiczną w szkole ze względu na: a. trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą b. zaburzenia komunikacji językowej c. sytuację kryzysową lub traumatyczną	nie	tak	pozytywna opinia rady pedagogicznej, a w przypadku uczniów z zaburzeniami komunikacji językowej – również opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej
7.	o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. <i>Prawo oświatowe</i>	tak	tak	pozytywna opinia rady pedagogicznej

⁵ Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o „uczniu”, rozumie się przez to również słuchacza.

⁶ Orzeczenie wydane przez zespół orzekający działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 1743, z późn. zm.).

⁷ Nie dotyczy to uczniów posiadających opinię dotyczącą objęcia danego ucznia opieką psychologiczno-pedagogiczną.

⁸ Opinia o specyficznych trudnościach w uczeniu się wydana przez zespół opiniujący publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym publicznej poradni specjalistycznej, albo niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym niepublicznej poradni specjalistycznej, spełniającej warunki, o których mowa w art. 127 ust. 11 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2023 r. poz. 900), tj. założonej zgodnie z art. 168 tej ustawy oraz zatrudniającej pracowników posiadających kwalifikacje określone dla pracowników publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Zgodnie z przepisami § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 373, z późn. zm.) opinia poradni może być wydana uczniowi nie wcześniej niż po ukończeniu III klasy szkoły podstawowej i nie później niż do ukończenia szkoły podstawowej.

Lp.	Uczeń:	Dostosowanie		Podstawa (dokument)
		formy	warunków	
	(cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu			
8.	obywatel Ukrainy	tak	tak	pozytywna opinia rady pedagogicznej
9.	z zaburzeniem widzenia barw	tak	nie	zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza.

5. Zaświadczenie o stanie zdrowia, o którym mowa w pkt 4.4. oraz 4.9., lub opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej, o której mowa w pkt 4.5. oraz 4.6., przedkłada się dyrektorowi szkoły nie później niż do **16 października 2023 r.** W sytuacjach losowych zaświadczenie lub opinia mogą być przedłożone w terminie późniejszym, niezwłocznie po otrzymaniu dokumentu.
6. Opinia rady pedagogicznej, o której mowa w pkt 4.6., 4.7. i 4.8., jest wydawana na wniosek:
 - 1) nauczyciela lub specjalisty wykonującego w szkole zadania z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzących zajęcia z uczniem w szkole, po uzyskaniu zgody rodziców⁹ albo pełnoletniego ucznia, lub
 - 2) rodziców albo pełnoletniego ucznia.
7. Dla uczniów wymienionych w pkt 4.2.–4.6. nie przygotowuje się odrębnych arkuszy egzaminacyjnych. Dla uczniów wymienionych w pkt 4.7. nie przygotowuje się odrębnych arkuszy egzaminacyjnych z języka obcego nowożytnego.
8. Dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel jest zobowiązany do zapoznania uczniów i ich rodziców z możliwymi sposobami dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty oraz do poinformowania rodziców uczniów o trybie ustalania proponowanych dostosowań, nie później niż do **28 września 2023 r.**
9. W przypadku uczniów – obywateli Ukrainy, którzy rozpoczęli naukę w klasie VIII szkoły podstawowej po 30 września 2023 r., dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel jest zobowiązany do zapoznania uczniów i ich rodziców z możliwymi sposobami dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty oraz do poinformowania rodziców uczniów o trybie ustalania proponowanych dostosowań w terminie umożliwiającym złożenie deklaracji.
10. Rada pedagogiczna, spośród możliwych sposobów dostosowania warunków i form przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty, wskazanych w **Tabelach 1.1–1.19**, wskazuje sposób lub sposoby dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla danego ucznia.

⁹ Ilekroć w niniejszym dokumencie jest mowa o „rodzicu”, rozumie się przez to również opiekuna prawnego ucznia.

11. **W szczególnych przypadkach losowych lub zdrowotnych** dyrektor szkoły, na wniosek rady pedagogicznej, może wystąpić do dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z wnioskiem o wyrażenie zgody na przystąpienie ucznia do egzaminu ósmoklasisty w **warunkach** dostosowanych do jego potrzeb edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, **nieujętych w niniejszym komunikacie**. Wniosek powinien być uzasadniony i potwierdzony stosownymi dokumentami. Uzgodnienia pomiędzy dyrektorem szkoły a dyrektorem okręgowej komisji egzaminacyjnej odbywają się w formie pisemnej nie później niż do **16 listopada 2023 r.** Jeżeli konieczność przyznania dostosowań, o których mowa powyżej, nastąpi po tym terminie, stosowne uzgodnienia muszą zostać przeprowadzone niezwłocznie po uzyskaniu przez dyrektora szkoły informacji o potrzebie takich dostosowań. Wniosek generowany jest w [SIOEO](#), a następnie przesyłany do OKE.
12. Do **21 listopada 2023 r.** dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel informuje na piśmie (załącznik 4b w *Informacji o sposobie organizacji i przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty obowiązującej w roku szkolnym 2023/2024*) rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia o wskazanych sposobach dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty do potrzeb edukacyjnych i możliwości psychofizycznych tego ucznia.
13. Rodzice ucznia lub pełnoletni uczeń składają oświadczenie o korzystaniu albo niekorzystaniu ze wskazanych sposobów dostosowania, o których mowa w pkt 12., nie później niż do **24 listopada 2023 r.** (jako oświadczenie w załączniku wymienionym w pkt 12.).
14. W przypadku uczniów – obywateli Ukrainy, którzy rozpoczęli naukę w klasie VIII szkoły podstawowej po 30 września 2023 r., dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel przekazuje informację, o której mowa w pkt 12., w terminie umożliwiającym złożenie deklaracji przystąpienia do egzaminu. Rodzice ucznia składają oświadczenie o korzystaniu albo niekorzystaniu ze wskazanych sposobów dostosowania w ciągu 3 dni od otrzymania informacji od dyrektora szkoły lub upoważnionego przez niego nauczyciela.
15. Jeżeli konieczność dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty wystąpi po **24 listopada 2023 r.**, dyrektor szkoły lub upoważniony przez niego nauczyciel informuje niezwłocznie na piśmie rodziców ucznia albo pełnoletniego ucznia o wskazanym przez radę pedagogiczną sposobie lub sposobach dostosowania warunków lub formy przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty.

Dyrektor szkoły informuje niezwłocznie dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej o konieczności dostosowania **formy** przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla danego ucznia i przekazuje dane osobowe tego ucznia.
16. Przystąpienie do egzaminu ósmoklasisty w warunkach i formie dostosowanych do potrzeb i możliwości ucznia zapewnia przewodniczący zespołu egzaminacyjnego.

17. Egzamin ósmoklasisty powinien odbywać się w oddzielnej sali, jeżeli zdający korzysta z co najmniej jednego z następujących dostosowań:
- 1) korzystanie z urządzeń technicznych
 - 2) korzystanie z płyty CD z dostosowanym nagraniem w przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego
 - 3) udział nauczyciela wspomagającego (członka zespołu nadzorującego) w czytaniu i/lub pisaniu
 - 4) czas przedłużony o dodatkowe przerwy
 - 5) korzystanie z pomocy nauczyciela tłumacza (ma on status nauczyciela wspomagającego, może być członkiem zespołu nadzorującego)
 - 6) korzystanie z pomocy / udział w egzaminie specjalisty, np. psychologa, pedagoga (członka zespołu nadzorującego).
18. Gdy do przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty w oddzielnej sali uprawnionych jest dwóch lub więcej uczniów w danej szkole, którym przysługują dostosowania wymienione w pkt 17.1. i 17.2., możliwe jest przeprowadzenie egzaminu dla wszystkich uczniów przystępujących do danego egzaminu w jednej sali, pod warunkiem że przebieg egzaminu nie będzie zakłócony dla żadnego z tych zdających. Wyjątek stanowi sytuacja, w której dostosowanie dotyczy zdających egzamin z różnych języków obcych nowożytnych.
19. Jeżeli w niniejszym *Komunikacie* jest mowa o przedłużeniu czasu na wykonanie zadań z arkusza standardowego, oznacza to, że pracę z arkuszem można przedłużyć:
- 1) z języka polskiego – nie więcej niż o 60 minut
 - 2) z matematyki – nie więcej niż o 50 minut
 - 3) z języka obcego nowożytnego – nie więcej niż o 45 minut.
- Czas pracy z arkuszem dostosowanym do rodzaju niepełnosprawności wydrukowany na stronie tytułowej arkusza uwzględnia przedłużenie, o którym mowa powyżej.
20. Jeżeli zdający korzysta z pomocy nauczyciela wspomagającego w czytaniu i/lub pisaniu, przebieg egzaminu ósmoklasisty musi być rejestrowany za pomocą urządzenia rejestrującego dźwięk. Zapis dźwiękowy stanowi integralną część pracy egzaminacyjnej.
21. Nauczyciel wspomagający lub specjalista z zakresu danego rodzaju niepełnosprawności, niedostosowania społecznego lub zagrożenia niedostosowaniem społecznym może wchodzić w skład zespołu nadzorującego jako jeden z nauczycieli.
22. Jeżeli do egzaminu ósmoklasisty z matematyki przeprowadzanego w języku danej mniejszości narodowej, mniejszości etnicznej lub języku regionalnym albo do egzaminu ósmoklasisty z języka obcego nowożytnego przystępuje uczeń, który korzysta z dostosowania warunków przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty polegającego na obecności i pomocy nauczyciela wspomagającego, w skład zespołu nadzorującego przebieg egzaminu ósmoklasisty z danego przedmiotu w danej sali egzaminacyjnej zamiast jednego z nauczycieli może wchodzić nauczyciel danego języka będący nauczycielem wspomagającym.
23. Zasady przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty dla osób korzystających z komputera lub pomocy nauczyciela wspomagającego są określone w *Informacji o sposobie*

organizacji i przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty obowiązującej w roku szkolnym 2023/2024.

24. Uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym lub niepełnosprawności sprzężone¹⁰, gdy jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym, nie przystępuje do egzaminu ósmoklasisty.

25. Uczeń posiadający orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawności sprzężone inne niż wymienione w pkt 24. może być zwolniony przez dyrektora okręgowej komisji egzaminacyjnej z obowiązku przystąpienia do egzaminu ósmoklasisty na wniosek rodziców pozytywnie zaopiniowany przez dyrektora szkoły, złożony nie później niż **do 30 listopada 2023 r.**

25a W szczególnych przypadkach zdrowotnych, uniemożliwiających uczniowi lub słuchaczowi przystąpienie do egzaminu ósmoklasisty w terminie głównym oraz w terminie dodatkowym, dyrektor okręgowej komisji egzaminacyjnej, na udokumentowany wniosek dyrektora szkoły, może zwolnić ucznia lub słuchacza z obowiązku przystąpienia do tego egzaminu. Dyrektor szkoły składa wniosek w porozumieniu z rodzicami ucznia lub ze słuchaczem.

26. W przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawności sprzężone istnieje możliwość skorzystania z dostosowań przewidzianych dla poszczególnych rodzajów niepełnosprawności. Dostosowanie takie **wymaga pisemnego porozumienia** dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej (**do 16 listopada 2023 r.**). Wniosek dyrektora szkoły w tej sprawie powinien być uzasadniony i potwierdzony stosownymi dokumentami. Wniosek generowany jest w , a następnie przesyłany do OKE.

27. W szczególnych przypadkach wynikających ze stanu zdrowia lub niepełnosprawności ucznia, za zgodą dyrektora właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej, egzamin ósmoklasisty może być przeprowadzony w innym miejscu niż szkoła (np. w domu). Zgodę na przeprowadzenie egzaminu w miejscu innym niż szkoła dyrektor właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej może wyrazić na udokumentowany wniosek dyrektora szkoły – przewodniczącego zespołu egzaminacyjnego w danej szkole, złożony w porozumieniu z rodzicami ucznia albo pełnoletnim uczniem nie później niż **do 14 lutego 2024 r.**

Jeżeli konieczność przyznania dostosowania, o którym mowa powyżej, nastąpi po ww. terminie, stosowne uzgodnienia muszą zostać przeprowadzone niezwłocznie po uzyskaniu przez dyrektora szkoły informacji o potrzebie takiego dostosowania.

28. Dyrektor szkoły zamawia w Systemie Informatycznym Obsługującym Egzaminy Ogólnokształcące (**SIOEO**):

- 1) arkusze w dostosowanych formach
- 2) arkusze dla nauczycieli wspomagających

¹⁰ O niepełnosprawnościach sprzężonych mówimy, gdy u ucznia niesłyszącego lub słabosłyszącego, niewidomego lub słabowidzącego, z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją, z niepełnosprawnością intelektualną albo z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera, występuje co najmniej jeszcze jedna z wymienionych niepełnosprawności.

- 3) płyty CD do arkuszy standardowych z języka obcego nowożytnego z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.

Wyjątek od powyższej zasady stanowią arkusze dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi oraz dla uczniów z zaburzeniem widzenia barw – w ich przypadku dyrektor szkoły przesyła (do 16 listopada 2023 r.) pisemne zamówienie na arkusz w formie dostosowanej do potrzeb ucznia z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub do potrzeb ucznia z zaburzeniem widzenia barw do dyrektora właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej (por. pkt 26.).

 Tabela 1.1	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-200		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
 - przedłużenie czasu
 - uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszyte zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
- Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze, jeżeli w toku edukacji zdający został wdrożony do tej formy pracy (możliwe wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej LUB gdy zdający posługuje się alternatywnymi i wspomagającymi metodami komunikacji).
- Obecność w sali osoby niezbędnej dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych (osoba ta może być członkiem zespołu nadzorującego).
- Dostosowanie miejsca pracy do dysfunkcji ucznia.

 Tabela 1.2	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie słabowidzący		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	Arkusz zapisany czcionką 16 pkt: O*- 400 Arkusz zapisany czcionką 24 pkt: O*- 500		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
	do 180 minut	do 150 minut	do 135 minut	

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Arkusz dostosowany do dysfunkcji (zapisany czcionką 16 pkt lub 24 pkt), który uwzględnia:
 - przedłużenie czasu
 - uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszyte zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Arkusz w formie plików .pdf lub MS Word, nagrany na płycie CD (możliwe wtedy, gdy zdający korzysta z komputera).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze, jeżeli w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej formy pracy.
- Korzystanie z przyborów optycznych, którymi uczeń posługuje się na co dzień.
- Oświetlenie stanowiska pracy dostosowane do dysfunkcji ucznia.
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu.

Dostosowanie możliwe tylko wtedy, gdy wada wzroku znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczniowi czytanie i/lub pisanie oraz gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem.
- Zapewnienie obecności tyflop pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.3	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie niewidomi		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	Arkusz w piśmie Braille'a: O*- 600 Arkusz w czarnodruku: O*- 660		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Arkusz:
 - w piśmie Braille'a wraz z czarnodrukiem (oba materiały stanowią komplet) ALBO
 - wyłącznie w czarnodruku
 dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia przedłużenie czasu.
Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.
Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z bardzo długimi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Arkusz w czarnodruku w formie plików .pdf lub MS Word, nagrany na płycie CD (możliwe wtedy, gdy zdający korzysta z komputera).
Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z dostosowanym nagraniem, tj. z bardzo długimi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
- Korzystanie ze sprzętu i oprogramowania specjalistycznego, których zdający używa w procesie dydaktycznym.
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego), który odczytuje uczniowi polecenia i teksty z czarnodruku oraz zapisuje odpowiedzi ucznia na kartkach dołączonych do czarnodruku (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
- Zapewnienie obecności tyflop pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.4	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie niestyszący Uczniowie słabosłyszący		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-700		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
 - a) przedłużenie czasu
 - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych nie jest dołączana płyta CD.
2. Zapewnienie w czasie egzaminu obecności surdopedagoga lub tłumacza języka migowego (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.
3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali (zdający rozwiązuje zadania w arkuszu z danego języka obcego nowożytnego bez zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu).

 Tabela 1.5	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-800		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
	do 180 minut	do 150 minut	do 135 minut	

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
 - a) przedłużenie czasu
 - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z nagraniem dostosowanym do potrzeb tej grupy uczniów, tj. w odpowiednim tempie, z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
2. Zapewnienie obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.6	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z afazją		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-900		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
 - a) przedłużenie czasu
 - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z nagraniem dostosowanym do potrzeb tej grupy uczniów, tj. w odpowiednim tempie, z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
2. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) przy odczytywaniu poleceń i tekstów oraz przy zapisywaniu odpowiedzi zdającego (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
3. Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze, jeżeli w toku edukacji zdający został wdrożony do tej formy pracy (możliwe wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej LUB gdy zdający posługuje się alternatywnymi i wspomagającymi metodami komunikacji).
4. Zapewnienie obecności specjalisty z zakresu niepełnosprawności, np. logopedy (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem oraz/lub pomocy w obsłudze specjalistycznego sprzętu i środków dydaktycznych.

 Tabela 1.7	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-Q00		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, który uwzględnia:
 - a) przedłużenie czasu
 - b) uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi (tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszyte zadań egzaminacyjnych).

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

Do arkuszy z języków obcych nowożytnych dołączona jest płyta CD z nagraniem dostosowanym do potrzeb tej grupy uczniów, tj. w odpowiednim tempie, z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
2. Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do tej formy pracy).
3. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
4. Dostosowanie miejsca pracy do dysfunkcji ucznia.

 <p>Tabela 1.8</p>	<p><i>Uprawnieni do dostosowania</i></p>	<p>Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną innymi przyczynami niż mózgowo porażenie dziecięce</p> <p>Uczniowie z czasową niesprawnością rąk</p>		
	<p><i>Podstawa uprawnienia</i></p>	<p>Uczniowie z niepełnosprawnością ruchową: orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego</p> <p>Uczniowie z czasową niesprawnością rąk: zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza</p>		
	<p><i>Oznaczenie arkusza</i></p>	<p>O*-100</p>		
	<p><i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i></p>	<p><i>język polski</i></p> <p>120 minut</p>	<p><i>matematyka</i></p> <p>100 minut</p>	<p><i>język obcy</i></p> <p>90 minut</p>

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*.
2. Zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszyte zadań egzaminacyjnych, bez przenoszenia ich na kartę odpowiedzi.
3. Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do tej formy pracy).
4. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem wraz z przedłużeniem czasu trwania egzaminu (patrz pkt 5.).
5. Płyta CD do arkuszy standardowych z języka obcego nowożytnego z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
Przyznanie tego dostosowania oznacza obligatoryjne przyznanie dostosowania określonego w pkt 1. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.
6. Dostosowanie miejsca pracy do dysfunkcji ucznia.

 Tabela 1.9	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie, o których mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. <i>Prawo oświatowe (cudzoziemcy)</i> , którym ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	W przypadku arkuszy z języka polskiego i matematyki: O*- C00 W przypadku arkuszy z języka obcego: OJ**- 100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
	do 180 minut	do 150 minut	90 minut	

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusz z języka polskiego i matematyki dostosowany do potrzeb zdających. W przypadku arkusza z języka polskiego dostosowanie obejmuje również zasady oceniania rozwiązań zadań.

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza z języka polskiego i matematyki jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.
2. Pomoc nauczyciela (członka zespołu nadzorującego), który przed przystąpieniem ucznia do pracy odczytuje z arkusza rezerwowego jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 wyrazów lub więcej, stanowiące podstawę zadań egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego (możliwe tylko wtedy, gdy poważne trudności w samodzielnym czytaniu i rozumieniu dłuższego tekstu zostały wskazane w opinii rady pedagogicznej).
3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali (dotyczy egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego i matematyki).
4. Możliwość korzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język rodzimy zdającego i język rodzimy zdającego – język polski, z zastrzeżeniem że w przypadku egzaminu z języka obcego nie może być to słownik języka, z którego uczeń zdaje egzamin). Słownik zapewnia szkoła lub uczeń.

 Tabela 1.10	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z niepełnosprawnościami sprzężonymi		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	Właściwe dla danych niepełnosprawności sprzężonych		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i> do 180 minut	<i>matematyka</i> do 150 minut	<i>język obcy</i> do 135 minut
Możliwe sposoby dostosowania (sposób zamawiania arkuszy dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi jest opisany w pkt 28 Komunikatu)				
1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, zamówiony <u>w porozumieniu (w formie pisemnej) z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej do 16 listopada 2023 r.</u> (por. pkt 28. Komunikatu).				
2. Skorzystanie z dostosowań przewidzianych dla poszczególnych rodzajów niepełnosprawności. Dostosowanie takie <u>wymaga pisemnego porozumienia</u> dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej do 16 listopada 2023 r. (por. pkt 26. Komunikatu).				

 Tabela 1.11	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się : z dysleksją, z dysgrafią, z dysortografią, z dyskalkulią		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w SIOEO sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych, bez przenoszenia ich na kartę odpowiedzi.
- Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, jeżeli zachodzi taka uzasadniona potrzeba (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z posiadaną opinią i fakt ten jest udokumentowany). Przedłużenie czasu dotyczy egzaminu z:
 - z języka polskiego – w przypadku opinii o dysleksji lub dysortografii
 - z matematyki – w przypadku opinii o dyskalkulii lub dysleksji
 - z języków obcych nowożytnych – w przypadku opinii o dysleksji.
- Zapisywanie odpowiedzi do zadań na komputerze (możliwe tylko wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie i dokonanie prawidłowej oceny odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej oraz gdy w toku edukacji uczeń został wdrożony do tej formy pracy).
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego), który zapisuje odpowiedzi zdającego do zadań otwartych (możliwe tylko wtedy, gdy głębokość zaburzenia grafii uniemożliwia odczytanie odpowiedzi do zadań w pracy egzaminacyjnej i gdy uczeń w toku edukacji został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie. Korzystanie z płyty z dostosowanym nagraniem wymaga przyznania dostosowania określonego w pkt 2. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.
- Pomoc nauczyciela (członka zespołu nadzorującego), który przed przystąpieniem ucznia do pracy odczytuje z arkusza rezerwowego jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 wyrazów lub więcej, stanowiące podstawę zadań egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego (możliwe tylko wtedy, gdy głęboka dysleksja znacznie utrudnia samodzielne czytanie i zrozumienie dłuższego tekstu lub wtedy, kiedy poważne trudności w samodzielnym czytaniu i rozumieniu dłuższego tekstu zostały wskazane w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej).

6. Zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych, uwzględniających specyficzne trudności w uczeniu się: a) z języka polskiego – w przypadku opinii o dysleksji lub dysortografiib) z matematyki – w przypadku opinii o dyskalkulii lub dysleksji (jeżeli w opinii o dysleksji wskazane są również problemy z zapisem matematycznym)c) z języków obcych nowożytnych – w przypadku opinii o dysleksji.
7. Możliwość korzystania z kalkulatora na egzaminie ósmoklasisty z matematyki, jeżeli takie dostosowanie jest wskazane (<u>bezpośrednio</u> wyrażone) w opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej <u>o dyskalkulii</u> i w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z posiadaną opinią i fakt ten jest udokumentowany.

 Tabela 1.12	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z chorobami przewlekłymi		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania lub zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Korzystanie z zaleconego przez lekarza sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.

W przypadku uczniów ze stwierdzoną cukrzycą korzystających z pompy insulinowej dopuszcza się możliwość korzystania z telefonu komórkowego z aplikacją do mierzenia poziomu glukozy. W takim przypadku uczeń może przystąpić do egzaminu w odrębnej sali albo – jeżeli przystępuje do egzaminu w sali z innymi zdającymi – uczeń nie losuje numeru stolika, przy którym pracuje podczas egzaminu; przewodniczący zespołu nadzorującego wskazuje stół możliwie najbliższy stanowiska zespołu nadzorującego. Przed wejściem na salę egzaminacyjną uczeń przekazuje telefon przewodniczącemu zespołu nadzorującego, który upewnia się, że sygnały przychodzące są wyłączone i umieszcza telefon na stole, przy którym pracuje ZN. Uczeń sygnalizuje konieczność skorzystania z telefonu przez podniesienie ręki.
- Dostosowanie warunków przystępowania do egzaminu do specyfiki choroby.
- Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku ze stanem zdrowia i fakt ten jest udokumentowany).
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu, jeżeli choroba uniemożliwia pisanie i/lub czytanie (możliwe tylko wtedy, gdy uczeń w toku edukacji został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).

W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie. Korzystanie z płyty z dostosowanym nagraniem wymaga przyznania dostosowania określonego w pkt 3. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.

 Tabela 1.13	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie chorzy lub niesprawni czasowo		
	<i>Podstawa uprawnień</i>	Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Korzystanie z zaleconego przez lekarza sprzętu medycznego i leków koniecznych ze względu na chorobę.

2. Dostosowanie warunków przystępowania do egzaminu do specyfiki choroby.

3. Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego), który zapisuje odpowiedzi dyktowane przez zdającego (możliwe wtedy, gdy uczeń nie może pisać sam i przystępuje do egzaminu w oddzielnej sali).

W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego uczeń korzystający z pomocy nauczyciela wspomagającego ma obligatoryjnie przyznaną płytę CD z dostosowanym nagraniem, tj. z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie. Korzystanie z płyty z dostosowanym nagraniem wymaga przyznania dostosowania określonego w pkt 19. Komunikatu w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.

 Tabela 1.14	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie niedostosowani społecznie lub zagrożeni niedostosowaniem społecznym		
	<i>Podstawa uprawnień</i>	Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Zapewnienie obecności specjalisty, odpowiednio pedagoga resocjalizacji lub socjoterapeuty (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu z uczniem.

2. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z zaleceniami określonymi w orzeczeniu i fakt ten jest udokumentowany).

3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali.

 Tabela 1.15	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie, którzy znaleźli się w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Zapewnienie obecności specjalisty (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym.
2. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb.
3. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali.

 Tabela 1.16	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie, którzy mają trudności adaptacyjne związane z wcześniejszym kształceniem za granicą		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą, i fakt ten jest udokumentowany).
2. Przystąpienie do egzaminu w oddzielnej sali.
3. Zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych z języka polskiego, jak dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, jeżeli zachodzi taka uzasadniona potrzeba.
4. Możliwość korzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język rodzimy zdającego i język rodzimy zdającego – język polski, z zastrzeżeniem że w przypadku egzaminu z języka obcego nie może być to słownik języka, z którego uczeń zdaje egzamin). Słownik zapewnia szkoła lub uczeń.

 <p>Tabela 1.17</p>	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z zaburzeniami komunikacji językowej		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Pozytywna opinia rady pedagogicznej lub opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-100		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez pełnoletniego zdającego ALBO rodziców [prawnych opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

- Przedłużenie czasu, o którym mowa w pkt 19. *Komunikatu*, w zależności od potrzeb (możliwe tylko wtedy, gdy w toku edukacji szkolnej uczeń korzystał z takiego sposobu wyrównywania szans edukacyjnych w związku z zaburzeniami komunikacji językowej, i fakt ten jest udokumentowany).
- Korzystanie z pomocy nauczyciela wspomagającego (może być członkiem zespołu nadzorującego) w pisaniu i/lub czytaniu (możliwe tylko wtedy, gdy uczeń w toku edukacji został wdrożony do takiej współpracy z nauczycielem).
W przypadku egzaminu z języka obcego nowożytnego przyznanie tego dostosowania oznacza obligatoryjne przyznanie płyty CD z dostosowanym nagraniem wraz z przedłużeniem czasu trwania egzaminu (patrz pkt 4.).
- Zastosowanie szczegółowych zasad oceniania rozwiązań zadań otwartych z języka polskiego oraz języków obcych nowożytnych, jak dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się, jeżeli zachodzi taka uzasadniona potrzeba.
- Płyta CD do arkuszy standardowych z języka obcego nowożytnego z wydłużonymi przerwami na zapoznanie się z zadaniami sprawdzającymi rozumienie ze słuchu i ich wykonanie.
Przyznanie tego dostosowania oznacza obligatoryjne przyznanie dostosowania określonego w pkt 1. w maksymalnym wymiarze, tj. przedłużenia czasu przeprowadzania egzaminu ósmoklasisty o 45 minut.

Tabela
1.18

Uprawnieni do dostosowania

Dzieci i młodzież będący **obywatelami Ukrainy**, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa albo którzy przebywają legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w przypadku gdy przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa

Podstawa uprawnienia

Pozytywna opinia rady pedagogicznej

Oznaczenie arkusza

W przypadku arkuszy z języka polskiego i matematyki: O****U-C00**

W przypadku arkuszy z języka obcego: OJ***U-100**

Czas trwania egzaminu z przedmiotów

<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
do 210 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(dyrektor szkoły zaznacza w [SIOEO](#) sposoby dostosowania wskazane przez radę pedagogiczną oraz zaakceptowane przez rodziców [opiekunów] niepełnoletniego zdającego)

1. Arkusze dostosowane do potrzeb zdających:

- 1) arkusz z języka polskiego – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem dla ucznia, o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu, z kolejnymi dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia w dwóch językach: w języku polskim oraz w tłumaczeniu na język ukraiński, ale: teksty i zadania w języku polskim, zapisywanie rozwiązań do zadań – w języku polskim; w przypadku arkusza z języka polskiego dostosowanie obejmuje również zasady oceniania rozwiązań zadań
- 2) arkusz z matematyki – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem dla ucznia, o którym mowa w art. 165 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. *Prawo oświatowe* (cudzoziemiec), któremu ograniczona znajomość języka polskiego utrudnia zrozumienie czytanego tekstu, ale pełna treść arkusza, tj. instrukcje, polecenia do zadań, treść zadań w dwóch językach: w języku polskim oraz w tłumaczeniu na język ukraiński; zapisywanie rozwiązań zadań możliwe w języku ukraińskim
- 3) arkusz z języka obcego nowożytnego – arkusz treściowo tożsamy z arkuszem w formie standardowej („100”), z dostosowaniami, tj. instrukcje oraz polecenia w dwóch językach: w języku polskim oraz w tłumaczeniu na język ukraiński, zadania w języku obcym, zapisywanie rozwiązań do zadań – w języku obcym. W przypadku zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu uczniowie korzystają z płyty przygotowanej do arkusza standardowego („100”) z poleceniami w języku polskim.

Czas pracy zapisany na stronie tytułowej arkusza jest obowiązujący (nie wymaga przedłużenia) – por. „Czas trwania egzaminu z przedmiotów” powyżej.

2. Możliwość przystąpienia do egzaminu w oddzielnej sali (dotyczy egzaminu ósmoklasisty z języka polskiego), jeżeli – ze względu na przedłużenie czasu przeprowadzania egzaminu do 210 minut – jest to konieczne do przeprowadzenia egzaminu dla wszystkich zdających w niezakłócony sposób.
3. Możliwość korzystania ze słownika dwujęzycznego w wersji papierowej lub elektronicznej (język polski – język ukraiński i język ukraiński – język polski) na egzaminie z języka polskiego. Słownik zapewnia szkoła lub uczeń.
4. Zapewnienie obecności specjalisty, np. psychologa, pedagoga (może być członkiem zespołu nadzorującego), jeżeli jest to niezbędne dla uzyskania właściwego kontaktu ze zdającym lub zapewnienia wsparcia psychologicznego.
5. Zapewnienie obecności tłumacza (język polski – język ukraiński), który przekaze zdającym informacje dotyczące zasad przeprowadzania egzaminu przekazywanych przed rozpoczęciem pracy z arkuszem egzaminacyjnym. Tłumacz może być członkiem zespołu nadzorującego.
6. Pomoc nauczyciela (członka zespołu nadzorującego), który przed przystąpieniem ucznia do pracy odczytuje z arkusza rezerwowego jeden raz głośno, po kolei wszystkie teksty liczące po 250 wyrazów lub więcej, stanowiące podstawę zadań egzaminu ósmoklasisty z <u>języka polskiego</u> (możliwe w przypadku, gdy uczeń rozumie język polski, jednak ma problemy z płynnym czytaniem tekstu pisanego).
7. Skorzystanie z dostosowań przewidzianych w <i>Komunikacie</i> dla poszczególnych grup zdających. Dostosowanie takie <u>wymaga pisemnego porozumienia</u> dyrektora szkoły z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej.

 Tabela 1.19	<i>Uprawnieni do dostosowania</i>	Uczniowie z zaburzeniem widzenia barw		
	<i>Podstawa uprawnienia</i>	Zaświadczenie o stanie zdrowia wydane przez lekarza		
	<i>Oznaczenie arkusza</i>	O*-K00		
	<i>Czas trwania egzaminu z przedmiotów</i>	<i>język polski</i>	<i>matematyka</i>	<i>język obcy</i>
		120 minut	100 minut	90 minut

Możliwe sposoby dostosowania

(sposób zamawiania arkuszy dla uczniów z zaburzeniem widzenia barw jest opisany w pkt 28 Komunikatu)

1. Arkusz dostosowany do dysfunkcji, zamówiony w porozumieniu (w formie pisemnej) z dyrektorem właściwej okręgowej komisji egzaminacyjnej do 16 listopada 2023 r. (por. pkt 28. Komunikatu). Arkusz uwzględnia uprawnienie do nieprzenoszenia odpowiedzi na kartę odpowiedzi, tj. zaznaczanie odpowiedzi do zadań zamkniętych w zeszycie zadań egzaminacyjnych.

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
 DYREKTOR

 dr Marcin Smolik